

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

(Міненерговугілля України)

01601, м.Київ, вул. Хрещатик, 30, тел.: 206-38-44, 206-38-45, ф.: 531-36-92

E-mail: kanc@mev.energy.gov.ua, Код ЄДРПОУ 37471933

№ _____

На № _____ від _____

Народному депутату України
Дерев'янку Ю. Б.

Щодо якості природного газу

Шановний Юрію Богдановичу!

За дорученням Секретаріату Кабінету Міністрів від 14.12.2015 № 42136/4/1-15 Міністерство енергетики та вугільної промисловості надає відповідь на Ваш депутатський запит від 08.10.2015 № 291-2168 стосовно вжиття заходів щодо розробки нових стандартів калорійності природного газу відповідно до європейських.

На сьогодні в Україні фізико-хімічні показники природного газу регламентуються чинним стандартом ГОСТ 5542-87 «Газы горючие природные для промышленного и коммунально-бытового назначения. Технические условия». Цим стандартом встановлено, що нижча теплота згоряння природного газу повинна бути не нижчою за 31,8 МДж/м³ (7600 ккал/м³) при стандартних умовах, які встановлено чинним ГОСТ 2939-63 «Газы. Условия для определения объема»:

- а) температура 20⁰С (293,15⁰К);
- б) тиск 760 мм рт. ст. (101,325 КПа).

Крім того, відповідно до наказу Мінекономрозвитку від 22.06.15 № 61 з 1 вересня 2016 року в Україні набирає чинність ДСТУ ISO 13443:2015 «Природний газ. Стандартні умови» який, крім вимог наведених у ГОСТ 2939-63, допускає ряд стандартних умов при визначенні фізико-хімічних показників газу, які використовуються у різних країнах Європи, зокрема щодо температури.

Це зумовило ситуацію, коли у Польщі за стандартної температури 0⁰С (273,15⁰К) в 1 кубометрі знаходиться на 7,2% більша кількість природного газу, ніж у Литві, для якої стандартна температура становить 20⁰С (293,15⁰К). У Німеччині, Італії, Швейцарії та Угорщині стандартна температура становить 15⁰С (288,15⁰К).

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№НД/1-31-4198 від 25.12.2015

Апарат
Верховної Ради України

29.12.2015 17:35

ВХ. № 324799

Аналогічно, при визначенні теплоти згоряння природного газу в європейських країнах використовуються різні значення кінцевої температури продуктів згоряння, беруться значення вищої або нижчої теплоти згоряння. У цілому це зумовлює відмінність до 19% теплоти згоряння природного газу одного і того ж складу в залежності від встановлених у конкретній країні стандартних умов.

Для розв'язання цієї проблеми газотранспортні компанії Європейського Співтовариства (члени EASEE-gas) ухвалили рішення про перехід на єдині стандартні умови вимірювання обсягів природного газу, запровадження яких планується з 1 січня 2016 року.

Ця ситуація стає актуальною, тому що в газотранспортну систему України газ подається як з Росії так і з Європи.

Як показує аналіз норм, за якими працюють газотранспортні компанії Європи, мінімальні допустимі значення теплоти згоряння природного газу (з приведенням до стандартних умов України при нижчій теплоті згоряння), зокрема в Угорщині (6528 ккал/м^3) [1], Словаччині (7326 ккал/м^3) [2] та Італії (7387 ккал/м^3) [3] є меншими, ніж допустимі значення стандарту ГОСТ 5542. У той же час, у Польщі [4], Австрії [5] та Німеччині [6] вони встановлені вище, ніж ГОСТ 5542, тому, з огляду на викладене, цей стандарт встановлює вимоги до фізико-хімічних показників, які не суперечать європейським нормам якості природного газу.

Проте, розрахунки за використаний природний газ у країнах Європи, на відміну від України, здійснюються за кількістю його енергії, що є більш об'єктивним та враховує його якісні показники.

Природний газ різних родовищ має відмінну калорійність, отже різну споживчу цінність (яка визначається теплотою згоряння газу). Саме прив'язування ціни на газ до його питомої теплоти згоряння є основним трендом ціноутворення в країнах ЄС. Така відповідність стимулює високу калорійність газу та робить не вигідною штучне зниження калорійності газу, оскільки і ціна останнього відповідно знизиться.

Розрізняють вищу та нижчу теплотворні здатності природного газу. Ці показники різняться на теплоту конденсації водяної пари, що утворюється під час згоряння палива. Наприклад, для метану нижча теплотворна здатність (T_3) дорівнює близько 8500 ккал/куб.м , а вища - 9500 ккал/куб.м . Для технічних розрахунків зазвичай застосовують нижчу T_3 , оскільки на практиці конденсацію водяної пари в енергетичних пристроях застосовують рідко (наприклад, в конденсаційних котлах). Саме нижчу T_3 регламентує згаданий ГОСТ 5542-87 (або ДСТУ 5542-87). Метан є основною складовою природного газу. Крім метану до складу природного газу входять як компоненти, що підвищують питому T_3 (наприклад, пропан), так і ті, що знижують її (наприклад, азот). Склад природного газу різних родовищ може

суттєво відрізнятись. Встановлена ГОСТом межа нижчої теплотворної здатності 7600 ккал/куб.м дозволяє залучити майже всі родовища до постачання газу в мережі. Якщо ж встановити мінімум вищої теплотворної здатності у 9600 ккал/куб.м, то постачальники не зможуть продавати споживачу навіть чистий метан.

Разом з тим, контроль якості природного газу (у тому числі визначення його компонентного складу та теплоти згоряння), який передається до газорозподільних підприємств оператором газотранспортної системи, проводиться 67 хіміко - аналітичними лабораторіями ПАТ „УКРТРАНСГАЗ”. Всі вони атестовані з урахуванням вимог нормативно-технічної документації, наказів та розпоряджень Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Крім того, для визначення компонентного складу на здебільшого прикордонних та внутрішніх ГВС (ПВВГ) та ГРС I категорії використовується 46 автоматичних потокових хроматографа, що дозволяє визначати ФХП газу в режимі реального часу. Щоденно по системі магістральних газопроводів ПАТ «УКРТРАНСГАЗ» здійснюються сотні аналізів фізико-хімічних показників газу. Достовірність всіх видів аналізів фізико-хімічних показників газу щорічно підтверджується територіальними органами Департаменту технічного регулювання Мінекономрозвитку під час проведення планових та позапланових перевірок.

Також слід зазначити, що інформація стосовно ФХП газу знаходиться в публічних джерелах інформації і розміщується на сайті ПАТ “УКРТРАНСГАЗ” (www.utg.ua) та на сайтах газорозподільних підприємств (www.104.ua).

Відповідно до п.18 Типового договору про надання населенню послуг із газопостачання, затвердженого постановою КМУ від 05.07.06 № 938, перевірка величини тиску та/або якісних показників газу проводиться газорозподільним підприємством на підставі письмової заяви споживача за рахунок газорозподільного підприємства. У разі надходження зазначеної заяви газорозподільне підприємство зобов'язується направити свого представника за місцем виклику протягом двох робочих днів у містах і п'яти календарних днів у сільській місцевості в узгоджений із споживачем час.

Якщо за результатами перевірки величини тиску та/або якісних показників газу газорозподільним підприємством підтверджено факт невідповідності тиску та/або якісних показників газу вимогам нормативних документів, газорозподільне підприємство протягом двох робочих днів письмово повідомляє про це постачальнику, а постачальник у порядку,

затвердженому НКРЕКП, здійснює перерахунок оплати послуг з газопостачання, що надавались споживачеві. В іншому разі споживач повинен компенсувати газорозподільному підприємству витрати на перевірку величини тиску та/або якісних показників газу.

Відповідно до вимог підпункту 1 пункту 3 розділу III Порядку відшкодування збитків, завданих газопостачальному або газорозподільному підприємству внаслідок порушення споживачем природного газу Правил надання населенню послуг з газопостачання, а також споживачеві природного газу внаслідок порушення газопостачальним або газорозподільним підприємством Правил надання населенню послуг з газопостачання, затвердженого постановою НКРЕКП від 28.10.14 № 184, у разі підтвердження факту відхилення параметрів якості газу від встановленої нормативними документами величини газопостачальне/газорозподільне підприємство здійснює протягом місяця перерахунок розміру плати за газопостачання за період з дня подання заявки споживачем до дня, коли газопостачальне/газорозподільне підприємство відновило параметри якості газу. Плата за спожитий газ зменшується на 25 відсотків від його вартості з дня встановлення факту таких змін до дня їх відновлення. Різниця у вартості залишається на особовому рахунку споживача і зараховується в рахунок майбутніх платежів. У разі незгоди споживача з результатами перевірки він має право звернутися для врегулювання цього питання до суду.

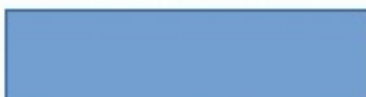
Разом з тим, повідомляємо що Міненерговугілля враховуючи передовий світовий досвід проводить роботу з визначення термінів розроблення плану заходів щодо впровадження в народному господарстві України обліку природного газу та розрахунків за кількістю його енергії при здійсненні господарської діяльності, пов'язаної з видобуванням, транспортуванням, зберіганням, розподілом, купівлею-продажем, постачанням та використанням.

З повагою

Міністр

В. Демчишин

затвердженому НКРЕКП, здійснює перерахунок оплати послуг з газопостачання, що надавались споживачеві. В іншому разі споживач повинен компенсувати газорозподільному підприємству витрати на перевірку величини тиску та/або якісних показників газу.

Відповідно до вимог підпункту 1 пункту 3 розділу III Порядку відшкодування збитків, завданих газопостачальному або газорозподільному підприємству внаслідок порушення споживачем природного газу Правил надання населенню послуг з газопостачання, а також споживачеві природного газу внаслідок порушення газопостачальним або газорозподільним підприємством Правил надання населенню послуг з газопостачання, затвердженого постановою НКРЕКП від 28.10.14 № 184, у разі підтвердження факту відхилення параметрів якості газу від встановленої нормативними документами величини газопостачальне/газорозподільне підприємство здійснює протягом місяця перерахунок розміру плати за газопостачання за період з дня подання заявки споживачем до дня, коли газопостачальне/газорозподільне підприємство відновило параметри якості газу. Плата за спожитий газ зменшується на 25 відсотків від його вартості з дня встановлення факту таких змін до дня їх відновлення. Різниця у вартості залишається на особовому рахунку споживача і зараховується в рахунок майбутніх платежів. У разі незгоди споживача з результатами перевірки він має право звернутися для врегулювання цього питання до суду.

Разом з тим, повідомляємо що Міненерговугілля враховуючи передовий світовий досвід проводить роботу з визначення термінів розроблення плану заходів щодо впровадження в народному господарстві України обліку природного газу та розрахунків за кількістю його енергії при здійсненні господарської діяльності, пов'язаної з видобуванням, транспортуванням, зберіганням, розподілом, купівлею-продажем, постачанням та використанням.

З повагою

Міністр

В. Демчишин